

سوالات درس یک مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۲

۱) منظور از حق چیست؟ منظور از حق چیزهایی است که یک انسان به دلیل مقام انسانی اش، شایستگی داشتن آنها را دارد.

نکته: انسان ها از ابتدای خلقت و تولد دارای حقوق طبیعی می شوند.
نکته: همه انسان ها حق حیات یا زندگی دارند که مهم ترین حق آنها است.

۲) چند مورد از حقوق طبیعی که انسانها از آن برخوردارند را بنویسید؟ همه انسان ها حق حیات یا زندگی دارند - آنها حق دارند از نعمت های الهی برخوردار شوند - برای تأمین نیازهای خود کار و تلاش کنند - ازدواج کنند و تشکیل خانواده بدهند - یاد بگیرند راه زندگی خود را انتخاب کنند - انسان ها حق دارند آزاد باشند

۳) انسان ها حق دارند آزاد باشند یعنی چه؟ یعنی برده و بنده انسان های دیگر نباشند . زیرا خداوند آنها را آزاد آفریده است.

۴) (فعالیت ۲) آیا همه انسان ها صرف نظر از قوم، نژاد، زبان، اعتقادات، ثروت، فقر و .... دارای حقوق طبیعی هستند؟ چرا؟ بله - زیرا خداوند همه ی انسان ها را یکسان آفریده است.

نکته: هر فرد تبعه ی یک کشور است.

۵) تبعه ی یک کشور بودن موجب چه می شود؟ تبعه ی یک کشور بودن موجب می شود افراد حقوقی بر مبنای قوانین آن کشور داشته باشند.

ص ۳

۶) چند مورد از حقوق افراد در خانه و خانواده را بنویسید؟ هر فرد حق دارد نام و نام خانوادگی و شناسنامه داشته باشد. - فرزندان همواره از محبت و توجه پدر و مادر برخوردارند. -

همه حق دارند با سواد شوند و تحصیل کنند و استعدادهای خود را شکوفا کنند . - همه حق دارند غذا ، لباس و مسکن مناسب داشته باشند.

ص ۴

۷) چند مورد از حقوق افراد در مدرسه را بنویسید ؟ هیچ کس حق ندارد دیگری را مسخره کند یا به او صدمه بزند. - هر دانش آموزی حق دارد در مدرسه به او به اندازه ی سایر دانش آموزان توجه کنند و تبعیضی بین او و دیگران وجود نداشته باشد. - هر دانش آموزی حق دارد نظرش را در باره ی مشکلات درسی یا روش های آموزشی در مدرسه ، مودبانه و محترمانه بیان کند. - هیچکس نباید در مدرسه مورد تنبیه بدنی قرار بگیرد

ص ۵

۸) چند مورد از حقوق افراد در محیط زندگی و کشور را بنویسید ؟ هر فرد حق دارد در محیطی سالم ، تمیز و پاک زندگی کند . - هیچکس حق ندارد به اموال عمومی، مانند وسایل حمل و نقل عمومی خسارت وارد کند. - هر فرد حق دارد از خدمات مناسب پزشکی و بهداشتی استفاده کند . - هیچ کشوری حق ندارد مردم کشورهای دیگر را از داشتن سلامت و خدمات بهداشتی و درمانی، محروم کند - همه حق دارند اگر کسی کار اشتباه یا خطرناکی در جامعه انجام داد، به او تذکر دهند و با روشی صحیح، وی را از آن کار باز دارند - همه حق دارند در کوچه و خیابان امنیت داشته باشند.

حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

۱) **حقوق متقابل چیست؟** حقوقی است که ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای آن حقوق می‌شویم.

نکته: ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای « حقوق متقابل » هستیم.

۲) **برای حقوق متقابل مثالی بزنید؟** ما در کشورمان از امکانات و حقوقی مانند آموزش، امنیت و بهداشت برخورداریم تا بتوانیم زندگی بهتری داشته باشیم. از طرف دیگر، ما نیز نسبت به آبادانی کشورمان مسئول هستیم و باید همیشه به فکر پیشرفت آن باشیم.

۳) **مسئولیت را تعریف کنید؟** مسئولیت یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می‌رود آنها را انجام دهیم

۴) **به چه کسی مسئولیت پذیر گفته می‌شود؟** وقتی فردی وظایف و تکالیف خود را خوب انجام می‌دهد می‌گویند او فرد مسئولیت پذیری است

نکته: همان طور که ما حقوقی داریم، مسئول هم هستیم. افراد در نقش‌های مختلف، مسئولیت‌های مختلف دارند. هیچ فردی نیست که مسئولیتی نداشته باشد.

۵) **(فعالیت ۱) آقای مسعودی ۴۰ سال دارد و پزشک است. او دارای همسر و سه فرزند است و در یک آپارتمان زندگی می‌کند. به نظر شما او در هر یک از نقش‌های زیر چه مسئولیت‌هایی به عهده دارد؟**

به عنوان پدر: باید نیازهای خانواده را تأمین کند و ...

به عنوان همسر: باید با همسر خود مهربان باشد و ...

به عنوان پزشک: باید نسبت به بیماران خود احساس مسئولیت داشته باشد و ...

به عنوان فرزند پدر و مادر خود: باید به پدر و مادر خود احترام بگذارد و ...

به عنوان همسایه: باید حقوق همسایگان خود را رعایت کند و

۶) **ما در برابر چه چیز و چه کسانی مسئول هستیم؟** خداوند - خودم - دیگران -

محیط زندگی خود و عالم آفرینش

۷) **ما چگونه در نزد خداوند مسؤل هستیم؟** وظیفه من این است که خداوند را عبادت کنم، شکرگزار نعمت هایش باشم و از دستورات او که برای سعادت و خوشبختی من و جامعه من است پیروی کنم.

۸) **شکرگزاری یعنی چه؟** شکرگزاری، استفاده ی صحیح از نعمت ها، قدر نعمت ها را دانستن و به هدر ندادن آنها است

۹) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به خودمان مسؤل هستیم؟** من با خوردن غذای مناسب و پرهیز از غذاها یا مواد مضر، رعایت بهداشت و نظافت، خواب کافی و ورزش از بدنم مراقبت میکنم - من از بدن خودم در مقابل موقعیت های خطرناک مثل سرما یا گرمای شدید، ترقه بازی، عبور از خیابان و جاده با بی احتیاطی و نظایر آن محافظت میکنم. - من باید تلاش کنم استعدادهای خودم را بشناسم و آنها را شکوفا کنم. - تلاش می کنم با زبانم دروغ نگویم یا غیبت نکنم. - با دست و پایم کار خطا یا گناه انجام ندهم و مراقب اعمال و رفتار خود باشم.

۱۰) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به اعضای خانواده ی خود مسؤل هستیم؟** من در کارهای خانه با پدر و مادرم همکاری میکنم. - وظایف شخصی خودم را بر دوش دیگران نمی گذارم. - از پدر و مادرم اطاعت میکنم و به نصیحت هایشان گوش میدهم. - من به خواهران و برادرانم کمک و از آنها مراقبت مینمایم. - می دانم باید به اعضای خانواده ام احترام بگذارم و هرگز نباید با پدر و مادرم با تندی و گستاخی صحبت کنم. - از هر تصمیم یا کاری که باعث ناراحتی آنها می شود خودداری می کنم

۱۱) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به معلمان و همکلاسی های خود مسؤل هستیم؟** من مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت میکنم. - در مدرسه همه تلاش می کنند تا من بیاموزم و پیشرفت کنم. - من با معلمان و دیگر مسؤلان مدرسه، با ادب و احترام برخورد می کنم. - به توصیه های معلم گوش می کنم و سعی می کنم درسها را خوب یاد بگیرم و تکالیفم را به موقع انجام دهم. - من همیشه با همکلاسی هایم مهربان هستم و به آنها کمک میکنم. - ما باید از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه است محافظت کنیم

۱۲) **با مثال بگویید ما چگونه نسبت به اعضای جامعه مسؤل هستیم؟** در محل زندگی ام طوری رفتار میکنم که همسایگان آزرده نشوند. - برای حفظ پاکیزگی و امنیت با اهالی محل و مسؤلان همکاری میکنم. - من وظیفه دارم به همراه هموطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم و در هنگام حوادث طبیعی مانند سیل یا زلزله به یاری آنها بشتابم. - من در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسؤل هستم و خود را موظف به ادامه راه آنها میدانم. - من وظیفه دارم از وحدت و استقلال میهن در مقابل دشمنان دفاع کنم. - من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان و همه انسانها، مسؤل هستم

۱۳) **با مثال بگویید ما چگونه نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسؤل هستیم؟** باید برای آباد کردن محیط زندگی ام تلاش کنم. - سعی میکنم بهداشت و پاکیزگی را در محیط زندگی ام حفظ کنم - به محیط زیست آسیب نرسانم و نظم طبیعت را برهم نزنم. - سعی می کنم محیط طبیعی زندگی حیوانات را تغییر ندهم - حیواناتی را که محل زندگی آنها طبیعت است، با نگهداری در محیط های بسته ای مانند قفس یا خانه، اذیت نکنم.

سوالات درس سه مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۴

۱) آیا ما در استفاده از حقوق خود، آزادی مطلق و بی قید و شرط داریم؟ چرا؟

مثال بزنید. خیر - هیچ یک از ما در استفاده از حقوق خود، آزادی مطلق و بی قید و شرط نداریم؛ بلکه تا آنجا می‌توانیم حق خود را اعمال کنیم که مغایر قانون نباشد. برای مثال نمی‌توانیم با اعمال حق خود سبب خسارت و زیان دیگران شویم

نکته: ما باید هنگام انجام کارهای خود، احکام الهی را نیز مانند قانون و مقررات، رعایت کنیم.

نکته: از مهمترین علل پدید آمدن مقررات و قوانین در جامعه، برقراری نظم و حفظ حقوق افراد بوده است

ص ۱۶

۲) قانون و مقررات به چه دلایلی به وجود آمده است؟ حفظ حقوق افراد - برقراری

نظم و امنیت - رشد اخلاقی انسان ها

۳) ایجاد نظم و امنیت در جامعه چه تاثیری دارد؟ ایجاد نظم و امنیت و جلوگیری از

هرج و مرج به نفع همگان بوده و احترام به حقوق دیگران است

۴) عدم رعایت قوانین و مقررات در جامعه باعث چه می‌شود؟ عدم رعایت قوانین و

مقررات در جامعه، علاوه بر به هم زدن نظم و امنیت اجتماعی موجب پایمال شدن حقوق افراد می‌شود

۱) **مقررات یک جامعه به چند شکل به وجود می آیند؟ برای هر کدام مثال بزنید.**

- گاهی گروه های اجتماعی به صورت توافقی و براساس رعایت اصول اخلاقی یا برخی رسم ها ، از مقرراتی پیروی می کنند؛ برای مثال، ایستادن در صف اتوبوس و یا نانوایی
- هرگاه مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود، نام قانون به خود می گیرد؛ برای مثال، ممنوعیت عبور از چراغ قرمز

۲) **قانون چیست؟ مثال بزنید.** هرگاه مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس

تصویب می شود ، نام قانون به خود می گیرد. مثال ۱: ممنوعیت عبور از چراغ قرمز، یک قانون راهنمایی و رانندگی است که در مجلس تصویب شده است و چنانچه راننده ای از آن تخلف کند جریمه می شود. مثال ۲: هیچکس نمی تواند بدون داشتن صلاحیت و مدرک پزشکی به درمان مردم بپردازد و این یک قانون مصوب است و اگر کسی از آن سرپیچی کند مجازات می شود.

نکته: همه ی افراد در برابر قانون مساوی اند.

نکته: مهم ترین قانون هر کشور قانون اساسی آن کشور است

۳) **قانون اساسی چیست؟** قانون اساسی مادر همه ی قانون ها است و سایر قوانین در

چارچوب آن تصویب می شوند .

۴) **در قانون اساسی چه چیزهایی معین شده است؟** در قانون اساسی هر کشور مهمترین

حقوق ملت و همچنین مهمترین روابط و وظایف حکومت و مردم، معین شده است.

نکته: چند ماه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مجلس خبرگان برای نوشتن قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد.

۵) **مجلس خبرگان قانون اساسی چگونه مجلسی بود و چگونه قانون اساسی را**

تصویب کرد؟ در این مجلس، خبرگانی که از سوی مردم انتخاب شده بودند در طی چند

ماه قانون اساسی را براساس بحث های دینی و علمی فراوان و با توجه به اهداف انقلاب اسلامی، نوشته و تصویب کردند

نکته: قانون اساسی در روزهای ۱۱ و ۱۲ آذر ماه ۱۳۵۸ به همه پرسى گذاشته شد و بیش از ۹۸ درصد مردم به آن رأی مثبت یا آری دادند.

ص ۱۸

۶) قانون اساسی کشور ما بر چه اساسی تدوین شده و به چه چیزهایی توجه

خاصی دارد؟ قانون اساسی کشور ما که براساس اصول اسلامی تدوین شده است، توجه خاصی به حقوق اساسی و اجتماعی همه مردم دارد

۷) (فعالیت ۳) منظور از اینکه همه افراد در مقابل قانون مساوی هستند چیست؟

مثال بزنید . یعنی قانون باید برای همه ی افراد به صورت مساوی اجرا شود و در قانون بین افراد فرقی گذاشته نشود . برای مثال هرکس از چراغ قرمز عبور کند جریمه می شود ، چه بی سواد باشد چه استاد دانشگاه ، چه فقیر باشد چه پولدار

ص ۱۹

۸) قوه ی مقننه چه وظیفه ای دارد و از چند بخش تشکیل شده است؟ نام ببرید .

قوه ی مقننه تهیه و تصویب قوانین عادی کشور را در چارچوب قانون اساسی به عهده دارد . و از دو بخش تشکیل شده : ۱- مجلس شورای اسلامی ۲ - شورای نگهبان

۹) مجلس شورای اسلامی از چه کسانی تشکیل شده است؟ مجلس شورای اسلامی

نمایندگان منتخب مردم هستند که قوانین عادی را تهیه و تصویب می کنند . آنها برای یک دوره ی چهار ساله از سوی مردم مناطق مختلف کشور ما انتخاب می شوند

نکته: نمایندگان، از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می کنند

۱۰) شورای نگهبان چه وظایفی دارد؟ ۱- این شورا قوانینی را که در مجلس تصویب شده

است، بررسی میکند. اگر قوانین تصویب شده با قانون اساسی یا اصول و احکام دین مخالف بود آنها را رد می کند یا دوباره به مجلس برمی گرداند تا اصلاح شود ۲- این شورا بر انتخاباتی که در کشور برگزار میشود مانند انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای

اسلامی، نظارت میکند. نامزدهای انتخابات پس از بررسی و تأیید صلاحیت توسط این شورا، میتوانند در انتخابات حضور یابند.

۱۱) وظیفه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام چیست؟ در مواردی که شورای نگهبان و

مجلس شورای اسلامی به توافق درباره تصویب یک قانون نمی رسند، مجمع تشخیص مصلحت نظام، تصمیم نهایی را می گیرد.

۱۲) قانون گذاران باید از بین چه افرادی انتخاب شوند؟ قانونگذاران باید از بین بهترین

افرادى که شایستگی های لازم را برای این کار دارند، انتخاب شوند؛ شایستگی هایی مانند: شجاعت، دلسوزی، تخصص، دین داری؛ طرفداری از حقوق محرومان و ...

سوالات درس پنج مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۲۲

۱) **همدلی یعنی چه؟** همدلی یعنی اینکه خود را به جای فرد دچار حادثه شده بگذاریم و احساس و شرایط او را درک کنیم

۲) **همیاری یعنی چه؟** همیاری یعنی پس از درک احساس فرد حادثه دیده به کمک او بشتابیم .

ص ۲۳

نکته: خداوند همدلی و انسان دوستی را در سرشت ما انسان ها قرار داده است.

۳) **آیا ما در هنگام حوادث فقط به یاری هموطنان خود می شتابیم؟ توضیح دهید**

و یک مثال بزنید . خیر - ما در هنگام حوادث فقط به یاری هموطنان خود نمی شتابیم ، بلکه نسبت به همه ی انسان های مظلوم و آسیب دیده در هر جای جهان باشند احساس مسئولیت می کنیم . برای مثال مردم فلسطین اشغالی در اثر حملات ناجوانمردانه ی رژیم اشغالگر قدس زخمی می شوند یا به شهادت می رسند

ص ۲۴

۴) **کدام مؤسسات اجتماعی در حوادث به ما کمک می کنند؟** سازمان مدیریت

بحران کشور ، جمعیت هلال احمر ، سازمان آتش نشانی ، فوریت های پزشکی (اورژانس) ، نیروی انتظامی ، بسیج ، گروه های داوطلب جهادی

۵) **جمعیت هلال احمر چگونه موسسه ای است؟** جمعیت هلال احمر یکی از موسساتی است که در زمان وقوع حوادث طبیعی یا جنگ ها به کمک مردم می شتابد.

۶) **چند مورد از وظایف سازمان جمعیت هلال احمر در هنگام وقوع حوادث را**

بنویسید . در هنگام وقوع حوادث به مجروحین کمک های اولیه می رساند و آنها را به بیمارستان منتقل می کند - برای آسیب دیدگان سیل یا زلزله و جنگ ، چادرهای اسکان

موقت برپا می کند - کمک های مردمی مثل غذا ، پوشاک ، چادر اسکان و دارو را جمع آوری و به آنها می رساند

۷) جمعیت هلال احمر در شرایط عادی چه وظایفی دارد و چه کارهایی انجام

می دهد؟ برای **صلح و دوستی** و همچنین **حفظ محیط زیست** تلاش می کند.

۸) در مورد سازمان جوانان هلال احمر توضیح دهید؟ جمعیت هلال احمر بخشی به نام سازمان جوانان هلال احمر دارد. دانش آموزان یا دانشجویانی که به طور داوطلب عضو این سازمان می شوند ، برای همکاری با هلال احمر آموزش می بینند

ابراهیم حسین پور

سوالات درس شش مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۲۲

۱) چرا موسسه بیمه به وجود آمده است؟ موسسه بیمه برای جبران زیان های مالی و جانی به وجود آمده است

۲) بیمه چیست؟ بیمه یک قرارداد بین بیمه گر و بیمه شونده (بیمه گذار) است. موسسه بیمه گر تعهد می کند در قبال دریافت حق بیمه از بیمه شونده خسارت های ناشی از حوادث معینی را جبران کند

نکته: کلیه مؤسسات بیمه زیر نظر «بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران» فعالیت می کنند.

۳) بیمه ی مرکزی چه وظیفه ای برعهده دارد؟ بیمه مرکزی قوانین و مقررات لازم را برای مؤسسات بیمه تدوین میکند و هدایت و نظارت بر فعالیت و عملکرد آنها را به عهده دارد

۴) انواع بیمه را نام ببرید و هر کدام را تعریف کنید. بیمه ی اجباری - بیمه ی اختیاری - تعریف بیمه ی اجباری: بعضی از بیمه ها اجباری هستند؛ یعنی طبق قانون افراد باید این بیمه ها را انجام دهند - تعریف بیمه ی اختیاری: بعضی از بیمه ها اختیاری هستند و افراد، داوطلب می شوند که برای حوادث احتمالی از بیمه استفاده کنند.

۵) بیمه از نظر خدماتی که به بیمه شوندگان ارائه می کند انواع مختلف دارد آنها را نام ببرید؟ بیمه بهداشت و درمان، بیمه بیکاری، بیمه عمر، بیمه از کارافتادگی، بیمه روستاییان، بیمه بدنه اتومبیل و موتورسیکلت، بیمه سرنشین خودرو، بیمه آتش سوزی، بیمه منازل مسکونی

ص ۲۸

۶) دو بیمه ی اجباری مثال بزنید. بیمه ی وسایل نقلیه موتوری (بیمه ی موتور و ماشین و اتوبوس و کامیون و ...) - بیمه ی حوادث ناشی از کار

۷) در مورد بیمه ی وسایل نقلیه موتوری توضیح دهید. طبق قانون، همه دارندگان وسایل نقلیه موتوری، باید سالیانه خودروی خود را برای حوادث جانی و مالی ناشی از

تصادف بیمه کنند تا در هنگام وقوع حوادث ، بتوانند برای هزینه های درمانی یا خسارت به اتومبیل ، از کمک های بیمه استفاده کنند

۸) **بیمه ی حوادث ناشی از کار را توضیح دهید.** برطبق قانون ، کلیه سازمان ها ،

صاحبان بنگاه ها ، شرکت ها ، کارخانجات و کارفرمایان ، وظیفه دارند همه کارمندان و کارگران خود را در مقابل حوادث ناشی از کار ، بیمه کنند

۹) **بیمه ی بهداشت و درمان را توضیح دهید.** افرادی که تحت پوشش بیمه بهداشت و

درمان هستند می توانند بخشی از هزینه های پزشکی خود را مانند عمل جراحی ، آزمایشگاه ، خرید دارو و... از طریق بیمه دریافت کنند

۱۰) **آقای حسینی ماشین خود را در شرکت بیمه ی آسیا بیمه کرده است . بگویید**

در این ماجرا بیمه شونده و بیمه گر چه کسی است و این بیمه اجباری است یا

اختیاری؟ بیمه شونده: آقای حسینی - بیمه گر: شرکت بیمه ی آسیا - نوع بیمه:

اجباری

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس هفت مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۳۲

(۱) تولید محصول به منظور چیست؟ به منظور رفع نیازها و خواسته های انسان صورت می گیرد

(۲) محصولی که تولید می شود ممکن است به چه صورت هایی باشد؟ برای هر

کدام مثالی بزنید. ممکن است کالا باشد مانند کفش ، کیف ؛ دفتر ، یخچال ، تلویزیون و ... - ممکن است خدمات باشد مانند خدمات پزشکی ، آموزش ، بیمه ، حمل و نقل و ...

(۳) عوامل تولید را نام ببرید؟ - منابع طبیعی - سرمایه - نیروی انسانی

(۴) منابع طبیعی چیست؟ آنچه در طبیعت وجود دارد مانند آب ، خاک ، جانوران ، جنگل ها ، معادن (نفت ، گاز ، زغال سنگ ، آهن و...) منابع طبیعی هستند

ص ۳۳

(۵) سرمایه چیست؟ انسان برای آنکه از منابع طبیعی استفاده و آنها را به کالا تبدیل کند به ابزار و تجهیزاتی نیاز دارد. این تجهیزات سرمایه نام دارد .

(۶) سرمایه شام چه چیزهایی است؟ منابع مالی، ماشین آلات، ابزار کار و زمین یا ساختمانی که تولید در آنها صورت میگیرد و نظایر آن، سرمایه هستند

(۷) چرا نقش نیروی انسانی در تولید بسیار مهم است؟ زیرا اگر کار و تلاش انسان نبود ، چیزی تولید نمی شد و آدمیان نمی توانستند به زندگی ادامه بدهند

نکته: برای تولید هر محصولی، نیروی انسانی باید دانش و مهارت لازم را داشته باشد.

(۸) تقسیم کار در جامعه چگونه بوجود آمد و مشاغل و حرفه های مختلف چگونه

پدید آمد؟ در گذشته های دور با رونق کار کشاورزی تولید محصول زیاد شد با تولید غذای کافی دیگر همه مجبور به کار کشاورزی نبودند و به تدریج افراد دیگر توانستند به کارهای دیگر بپردازند. بدین ترتیب تقسیم کار در جامعه به وجود آمد .

۹) به طور کلی مشاغل و فعالیت های اقتصادی را در چند گروه می توان طبقه

بندی کرد؟ نام ببرید . در سه گروه : کشاورزی - صنعت - خدمات

۱۰) (فعالیت ۲) به نظر شما کدام یک از عوامل تولید مهم ترند؟ چرا؟ نیروی انسانی -

زیرا انسان با نیروی فکر و کار خود می تواند منابع طبیعی را استخراج و به وسایل مورد نیاز خود تبدیل کند . همچنین انسان ابزار و وسایل کار و تولید را ابداع و اختراع کرده است

۱۱) (فعالیت ۳) اگر بخواهیم تولید امروز را با گذشته مقایسه کنیم کدام عوامل تولید

بیشتر تغییر کرده اند؟ یک مثال بزنید . سرمایه - این ابزار در واقع سطح فناوری در

هر دوره ی تاریخی است . سایر عوامل تولید تغییرات کمتری داشته اند .

۱۲) توزیع در لغت به چه معناست؟ توزیع در لغت به معنی پخش کردن است .

۱۳) توزیع را تعریف کنید؟ توزیع فعالیتی است که بین تولید کننده و مصرف کننده رابطه

برقرار می کند

۱۴) بازارهای مصرف شامل چه چیزهایی است؟ این بازارها شامل بازارهای قدیمی در

شهرها، فروشگاههای چند طبقه و مغازه هایی است که در اطراف خیابان ها احداث شده است.

۱۵) فروشنده ای که که می خواهد کسب حلال داشته باشد باید چه کاری انجام

دهد؟ باید از کم فروشی و گران فروشی پرهیز کند

نکته: درآمد حاصل از کم فروشی و گران فروشی حرام است

سوالات درس هشت مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۳۷

۱) **مصرف کننده چه کسی است؟** مصرف کننده کسی است که کالاها و خدمات را به منظور رفع نیازها و خواسته های خود می خرد

ص ۳۸

نکته: امروزه علاوه بر پول کاغذی از شیوه های دیگری نیز برای مبادله استفاده میشود. یکی از این شیوه ها استفاده از کارت خرید اعتباری است

۲) **مصرف کنندگان برای حفظ حقوق خود باید به چه نکاتی توجه کنند؟** قوانین و مقررات - برچسب مشخصات کالا - کالاهای قاچاق - استاندارد - ضمانت

۳) **در باره ی قوانین و مقررات که برای حفظ حقوق مصرف کننده وضع شده اند توضیح دید و برای آن مثالی بزنید.** به منظور حفظ حقوق مصرف کنندگان ، قوانین و مقرراتی وضع شده است که تخلف از آنها موجب جریمه یا مجازات میشود ؛ برای مثال ، کسی نمی تواند بدون گرفتن مجوزهای لازم ، کارگاه تولید موادغذایی یا سایر کالاها تأسیس کند

۴) **برچسب مشخصات کالا چیست؟** تولیدکنندگان موظف اند روی برچسب کالاها اطلاعات و ویژگی های آن کالا را بنویسند و در اختیار مشتری قرار دهند.

۵) **روی برچسب مشخصات کالا چه اطلاعاتی درج شده است؟** روی این برچسب ها اطلاعاتی از قبیل شماره جواز تولید ، نشانی(آدرس) محل کارخانه یا محل تولید ، قیمت کالا، مواد به کار رفته در آن و تاریخ مصرف(در مورد مواد غذایی و بهداشتی) و نکات ایمنی و... درج شده است

۶) به چه دلیل مصرف کنندگان باید به کالای قاچاق توجه کنند؟ خرید و فروش کالاهایی که به صورت قاچاق و غیرقانونی وارد کشور می شوند ، علاوه بر آنکه سبب ضعیف شدن اقتصاد کشور و تعطیل شدن مراکز تولیدی می شود

ص ۳۹

۷) **استاندارد یعنی چه؟** استاندارد کلمه ای است انگلیسی به معنی نمونه ی قابل قبول . تولید کننده ی هر کالایی باید یک سری ویژگیها را برای تولید یک کالا رعایت کند.

۸) **برای استاندارد چند مثال بزنید.** در یک ماده خوراکی استاندارد (بیسکویت ، رب گوجه ، روغن و ....) باید مواد افزودنی یا رنگ های مجاز به حدی باشد که به بدن آسیبی نرساند - در مواد بهداشتی (کرم ، شامپو ، مایع ظرفشویی، صابون و...) مواد شیمیایی به کار رفته باید به اندازه ی لازم باشد تا به پوست و بدن آسیب نرساند

۹) **آیا استاندارد مربوط به کالای خاصی است؟ با مثال توضیح دهید.** خیر - استاندارد مربوط به همه ی کالاها است ، برای مثال وسایل الکتریکی و وسایل گرمایش مانند بخاری اگر استاندارد نباشد ایمنی استفاده کنندگان را به خطر می اندازد

۱۰) **در مورد سازمان ملی استاندارد ایران توضیح دهید.** در ایران سازمانی به نام سازمان ملی استاندارد ایران وجود دارد. اگر کیفیت کالایی توسط این سازمان تأیید بشود، نشان مخصوص استاندارد روی آن کالا چاپ می شود.

۱۱) **ضمانت را تعریف کنید.** برخی از کالاها که کارکرد طولانی مدت دارند، برای زمان معینی توسط تولیدکننده یا فروشنده، ضمانت می شوند.

۱۲) **سه علامت زیر نشانه ی چه چیزی هستند؟**

علامت استاندارد ایران - این علامت بر روی هر کالایی باشد به معنایی بررسی و تایید آن توسط سازمان ملی استاندارد ایران است.

علامت سیب سلامت - سازمان غذا و دارو وزارت بهداشت این نشان را بر روی محصولاتی قرار می دهد که ویژگی ها و نکاتی که این سازمان برای حفظ سلامت مصرف کنندگان تعیین کرده است را داشته باشند.

نماد بازیافت - یک علامت بین المللی است که اطلاعاتی در مورد بازیافت آن کالا ارائه می کند و به م مصرف کننده می گوید که کدام کالا قابل بازیافت است.

ص ۴۰

نکته: همان طور که مصرف کننده حقوقی دارد، مسئولیت هایی نیز دارد. مسئولیت مصرف کننده، مصرف درست است .

نکته: مصرف یعنی استفاده از کالا و خدمات به منظور رفع نیازها. این چیز بدی نیست؛ اما باید از مصرف گرایی پرهیز کرد.

نکته: در دنیای امروز، تولید فقط برای رفع نیازهای انسان صورت نمیگیرد. بلکه تولید کنندگان در جهت به دست آوردن سود بیشتر هستند.

۱۳) مصرف گرایی چیست؟ مصرف گرایی یعنی اینکه بدون داشتن نیاز واقعی بخواهیم

برای تفریح یا خودنمایی و چشم و همچشمی با دیگران کالاهایی را بخریم.

۱۴) برای مصرف گرایی مثالی بزنید. عوض کردن هر ساله وسایل خانه برای پیروی از مُد

نکته: فرد مصرف گرا خیلی زود تحت تأثیر آگهی های تبلیغاتی یا مُدگرایی قرار می گیرد

نکته: مصرف گرایی به اسراف می انجامد.

۱۵) از نظر دین اسلام تولید و مصرف کالا برای چیست؟ برای رفع نیاز انسان است تا او

بتواند به کارهای مهم تر پردازد. به همین دلیل اسراف و ریخت و پاش گناهی بزرگ است.

۱۶) **(فعالیت ۶)** مصرف گرایی چه آسیب های اخلاقی برای مردم ایجاد می کند؟

مُدگرایی ، خود نمایی ، چشم و همچشمی ، تجمل گرایی، اسراف

ص ۱۴

نکته: در جوامع امروز، مصرف گرایی به شدت به محیط زیست آسیب رسانده است

۱۷) در جوامع امروز، مصرف گرایی چگونه به محیط زیست آسیب رسانده

است؟ انسان ها مواد اولیه را از طبیعت می گیرند و با آنها کالا تولید می کنند و بعد

دوباره به صورت زباله به طبیعت برمی گردانند.

۱۸) چند راه حل برای کاهش مصرف گرایی و جلوگیری از آسیب به محیط

زیست مثال بزنید . تا حد امکان از مصرف نایلون و ظروف یک بار مصرف پلاستیکی

خودداری کنیم - در هنگام خرید با خود زنبیل یا کیسه پارچه ای همراه ببریم تا پلاستیک

کمتر مصرف شود. - در مراسم و مهمانی ها از ظروف یک بار مصرف پلاستیکی استفاده

نکنیم - ما باید به بازیافت زباله کمک کنیم

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس نه مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۴۵

- ۱) هر مکان دارای چند نوع ویژگی است. نام ببرید؟ دو نوع: ویژگی های طبیعی - ویژگی های انسانی
- ۲) ویژگی های طبیعی یک مکان شامل چه مواردی است؟ موقعیت جغرافیایی - نوع آب و هوا - ناهمواری ها - رودها - پوشش گیاهی - زندگی جانوری و...
- ۳) ویژگی های انسانی یک مکان شامل چه مواردی است؟ تعداد جمعیت - فعالیت های اقتصادی - سواد - زبان - آثار تاریخی و...
- ۴) متن زیر را بخوانید و در آن دو ویژگی انسانی و دو ویژگی طبیعی این مکان را پیدا کنید.

«سلام، من علی هستم. من در شهر برازجان زندگی می کنم. برازجان در جنوب ایران واقع شده است. این شهر در استان بوشهر قرار گرفته است. شهر ما زمین های حاصلخیزی دارد به همین دلیل کشاورزی و نخلداری یکی از مشاغل مردم شهر ما است. آب و هوای شهر ما گرم و خشک است. کاروانسرای مشیرالملک از آثار تاریخی شهر ما است.»

ویژگی های طبیعی: برازجان در جنوب ایران واقع شده است - شهر ما زمین های حاصلخیزی دارد - آب و هوای شهر ما گرم و خشک است

ویژگی های انسانی: این شهر در استان بوشهر قرار گرفته است - کشاورزی و نخلداری یکی از مشاغل مردم شهر ما است - کاروانسرای مشیرالملک از آثار تاریخی شهر ما است

ص ۴۶

- ۵) دانش جغرافیا چه کمکی به ما می کند؟ دانش جغرافیا به ما کمک می کند که ویژگیهای طبیعی، انسانی و اقتصادی مکانهای مختلف را بشناسیم و رابطه ی بین این ویژگیها را بفهمیم.

۶) **جغرافی دانان معمولاً کار خود را چگونه آغاز می کنند؟** جغرافی دانان معمولاً کار خودشان را با پرسش هایی درباره ی یک مکان آغاز می کنند و سپس درباره ی این پرسش ها تحقیق می کنند تا پاسخ آنها را پیدا کنند

۷) **پرسش های جغرافیایی با چه کلماتی آغاز می شود؟** پرسش های جغرافیایی با کلماتی مانند کجا؟ چرا؟ چگونه؟ چه موقع؟ و چه کسانی؟ آغاز می شود

۸) **چه وسایلی به شناخت محیط زندگی کمک می کنند؟ (جغرافی دانان از چه ابزار و وسایلی برای شناخت محیط استفاده می کنند؟)** نقشه - کره جغرافیایی - عکس های جغرافیایی - کتاب ها و فرهنگ نامه های جغرافیایی - رایانه و اینترنت

۹) **چرا نقشه وسیله ی مهمی در جغرافیا است؟** زیرا از طریق آن اطلاعات زیادی به دست می آوریم. نقشه ها محل دقیق پدیده های طبیعی مانند کوه، رود، جنگل و پدیده های انسانی مثل راهها، پلها، سدها و... را نشان می دهند.

۱۰) **چند نمونه از انواع نقشه ها را نام ببرید؟** نقشه ی ناهمواری ها ، نقشه ی تقسیمات کشوری (استان ها) ، نقشه ی راه ها ، نقشه ی گردشگری و اطلس ها

۱۱) **نقشه را تعریف کنید؟** نقشه، تصویری افقی از سطح زمین است که به نسبت مورد نیاز کوچک شده است.

ص ۴۲

۱۲) **مقیاس خطی چیست و چه کمکی به ما می کند؟** در زیر هر نقشه، شما خطی مشاهده می کنید که به آن مقیاس خطی می گویند و با استفاده از آن می توانید فاصله ی واقعی مکان ها را روی زمین محاسبه کنید

۱۳) **فاصله ی میدان فلسطین تا میدان انقلاب بر روی نقشه ۵ سانتی متر است ، اگر ۱ سانتی متر این نقشه برابر با ۲۰۰ متر باشد فاصله ی این دو مکان چقدر است؟**

۱ cm	۲۰۰m
۵	

$$X = \frac{200 \times 5}{1} = \frac{1000}{1} = 1000 \text{ متر}$$

۱۴) فاصله ی میدان انقلاب و میدان آزادی بر روی نقشه ۱۰ سانتی متر است . اگر مقیاس خطی نقشه مانند شک زیر باشد ، فاصله ی این ده میدان بر روی زمین و

در واقعیت چند متر و چند کیلومتر است؟

$$۱۰ \times ۳۰۰ = ۳۰۰۰ \text{ متر}$$

$$۳۰۰۰ \div ۱۰۰۰ = ۳ \text{ کیلومتر}$$

ص ۴۸

۱۵) انواع عکس های جغرافیایی را نام ببرید و هر یک را توضیح دهید؟

عکس های معمولی : که با دوربین از مناظر طبیعی ، شهرها، خانه ها و فعالیت های انسانی گرفته می شود.

عکس های هوایی : برای تهیه نقشه های جغرافیایی استفاده می شود . این عکس ها با

دوربین هایی که در هواپیما نصب شده گرفته می شود

تصاویر ماهواره ای : توسط ماهواره ها تهیه و به زمین فرستاده می شود . از این تصاویر نیز

اطلاعات زیادی در باره مکان ها به دست می آوریم

نکته: از عکس های هوایی برای تهیه نقشه های جغرافیایی استفاده می شود

ص ۴۹

۱۶) کره ی جغرافیایی چیست؟ کره ی جغرافیایی نمونه ی کوچکی از کره ی زمین است

که می توان شکل واقعی بخش های مختلف سیاره ی زمین را روی آن مشاهده کرد

۱۷) از کتاب ها و فرهنگ نامه های جغرافیایی چه اطلاعاتی می توان به دست

آورد؟ با مطالعه ی آنها می توانیم با مکان های مختلف و شیوه های زندگی مردم در این

مکان آشنا شویم

۱۸) امروزه از طریق وارد شدن به پایگاه های اینترنتی اطلاعات را به چه صورت

می توان به دست آورد؟ می توان اطلاعات را به صورت متن ، تصویر ، نقشه و حتی

فیلم به دست آورد

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس ده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۵۰

- (۱) زندگی مردم کشور ما به چند شکل هایی است؟ شهرنشین - روستا نشین - عشایری
(۲) استان چیست؟ برای اداره ی بهتر کشور، آن را به بخش هایی تقسیم کرده اند که به هر یک استان می گویند

نکته: استان به وسیله ی استانداری اداره می شود

- (۳) شهرستان چیست؟ هر استان نیز به چند شهرستان تقسیم می شود. در هر شهرستان تعدادی شهر و روستا وجود دارد

ص ۵۱

- (۴) شهر چگونه اداره می شود؟ شهرها توسط شورای اسلامی شهر و شهردار اداره می شوند. اعضای شورای شهر را مردم آن شهر انتخاب می کنند
(۵) شهرداری چگونه موسسه ای است؟ شهرداری موسسه ای است که برای اداره ی بهتر شهر به وجود آمده و خدماتی به ساکنان شهر ارائه می کند
(۶) مهم ترین خدمات شهرداری را بنویسید؟ (شهرداری چه کارهایی انجام میدهد؟) ایجاد و نگهداری فضای سبز - صادر کردن پروانه ساختمان - توسعه و نظارت بر حمل و نقل عمومی - ترویج دین داری و فضیلت های اخلاقی در فضای شهر - احداث، تعمیر یا اصلاح راه های شهری، پلها، تونلها و ... - ایجاد خانه های سلامت و فرهنگسراها

ص ۵۲

- (۷) شهرداری درآمد خود را از کجا دریافت می کند؟ مثال بزنید. شهرداری بخشی از درآمد خود را از مردم و بخشی را از بودجه عمومی کشور دریافت میکند. برای مثال شهرنشینان باید هر سال مبلغی به عنوان عوارض نوسازی به شهرداری بپردازند

۸) **روستاها چگونه اداره می شوند؟** روستاها توسط شورای اسلامی روستا و دهیار اداره میشوند. برای تشکیل شورای اسلامی روستا، افراد با تجربه و مورد اعتماد روستا با رأی مردم انتخاب میشوند.

۹) **شورای اسلامی روستا برای چه چیزهایی تصمیم گیری می کند؟** این شورا برای اداره ی روستا و بهتر شدن وضع آن و اقداماتی از قبیل: جلب مشارکت و همکاری های عمومی برای آبادانی بیشتر روستا، شناسایی نیازهای مختلف روستا (مانند ساخت یا تعمیر مدرسه، پل، مسجد، قنات و ...) و تلاش برای رفع آنها و امور دیگر، تصمیم گیری میکند

ص ۵۳

۱۰) **نواحی مرتفع و بلند قسمت شمالی ایران کدامند؟** کوه های آذربایجان در شمال غربی ایران - رشته کوه البرز در شمال ایران - کوه های خراسان در شمال شرقی ایران

۱۱) **قله های آتشفشانی کوه های آذربایجان کدامند؟** سهند - سبلان

نکته: رشته کوه البرز در شمال ایران واقع است و مانند دیواری دریای خزر را از قسمت های داخلی کشور جدا میکند.

۱۲) **قله های مهم رشته کوه البرز کدامند؟** دماوند - توچال - علم کوه

ص ۵۴

۱۳) **دامنه های شمالی رشته کوه البرز را با دامنه های جنوبی مقایسه کنید؟** در دامنه

های شمالی رشته کوه البرز که رو به دریا قرار دارد، برف و باران فراوان می بارد. این دامنه ها پوشیده از جنگل های انبوه است. به عکس دامنه های جنوبی البرز کم رطوبت مانده و فقط در فصل زمستان برف و باران دریافت می کند و در نتیجه پوشش گیاهی کمتری دارند

۱۴) **رشته کوه زاگرس در کدام سمت قرار دارد؟** رشته کوه زاگرس در غرب ایران

کشیده شده و جهت آن شمال غربی - جنوب شرقی ( ) است

۱۵) **دامنه های شمالی غربی زاگرس را با دامنه های جنوبی مقایسه کنید؟** در دامنه

های شمال غربی برف و باران فراوانی می بارد اما هرچه به سمت جنوب زاگرس پیش می رویم از میزان برف و باران کاسته می شود

۱۶) قله های بلند زاگرس کدامند؟ زردکوه - دنا - الوند

۱۷) قله های بلند در نواحی مرکزی ایران را نام ببرید؟ کرکس - شیرکوه

ص ۵۵

نکته: نواحی پست و هموار ایران شامل دشت ها و جلگه ها است

۱۸) دو دشت وسیع ایران کدامند؟ دشت کویر - دشت لوت

۱۹) چرا برخی از دشت های ایران حاصلخیزند؟ به دلیل داشتن خاک مساعد و آب و

هوای مناسب

نکته: جلگه ها نیز زمین های حاصلخیز و مناسبی برای کشاورزی هستند.

۲۰) کوهپایه چیست؟ یعنی زمینی هایی که از یکسو به کوه ها و از سوی دیگر به دشت ها

مربوط می شود

نکته: در کوهپایه ها، علفزارهایی روئیده است که از آنها به عنوان چراگاه استفاده می شود

۲۱) ایران در کدام قسمت کره ی زمین واقع شده است؟ در جنوب غربی آسیا

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

سوالات درس یازده مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۵۹

۱) زیستگاه را تعریف کنید؟ به منطقه ی بزرگی که در آن مجموعه ای از گیاهان و جانوران خاص زندگی می کنند، زیستگاه می گویند.

نکته: یکی از مهمترین عواملی که موجب گوناگونی یا تنوع زیستگاه ها در کشور ما شده است، تنوع آب و هوایی در کشور ماست

۲) در ایستگاه های هواشناسی چه چیزهایی را اندازه گیری می کنند؟ عناصر مختلف مثل دمای هوا، میزان بارندگی، میزان رطوبت، جهت وزش باد و سرعت وزش باد را اندازه گیری می کنند

نکته: مهمترین عناصر آب و هوا، دما و بارش است.

۳) چطور می فهمند که آب و هوای یک محل چگونه است؟ با اندازه گیری میزان دما و بارش یک مکان، در طی ماه و سال می توان پی برد که آب و هوای آنجا چگونه است.

نکته: بارش اشکال مختلف نظیر باران، برف و تگرگ دارد.

نکته: میزان دما و بارش را به صورت نمودار نشان می دهیم

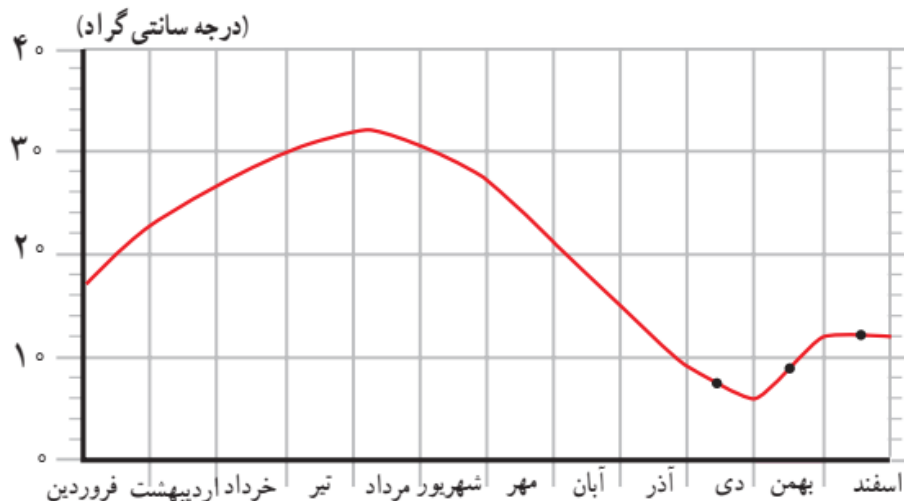
ص ۶۰

۴) دو نمونه از نمودارهای آب و هوایی را نام ببرید و بگویید هر کدام برای نشان

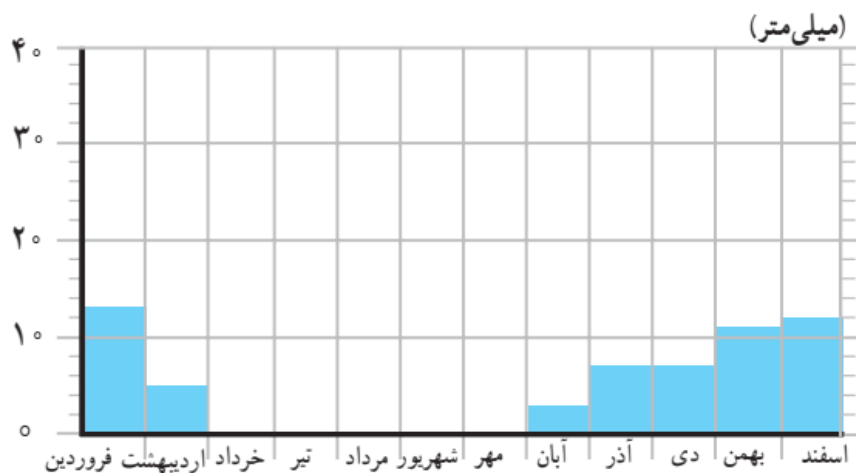
دادن کدام عنصر آب و هوا استفاده می شود؟ نمودار خطی و نمودار ستونی -

میزان دمای هوای یک ناحیه را با نمودار خطی و با رنگ قرمز نشان می دهند. میزان بارش یک ناحیه را با نمودار ستونی و به رنگ آبی نشان می دهند.

نکته: مثال برای نمودار خطی

نکته: مثال برای نمودار ستونی

ص 71

۵) به طور کلی ایران را می‌توان به چند ناحیه آب و هوایی تقسیم کرد. نام ببرید؟
 ناحیه معتدل و مرطوب خزری - ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی - ناحیه گرم و خشک - ناحیه گرم و شرجی سواحل جنوب

نکته: بعضی از اقلیم شناسان معتقدند به طور کلی ایران را می‌توان به چهار ناحیه آب و هوایی تقسیم نمود

۶) **ناحیه ی معتدل و مرطوب خزری چه ویژگی هایی دارد؟** در کنار دریای خزر بین کوه های البرز و دریا واقع شده است - در تمام ماه های سال بارندگی دارد - مرطوب ترین ناحیه آب و هوایی ایران به شمار می رود - میزان بارندگی از غرب به شرق این ناحیه کاهش می یابد - تابستان ها و زمستان های معتدل دارد

۷) **در ناحیه ی خزری کشاورزی چگونه است؟** در ناحیه ی خزری، برای کشت بیشتر محصولات کشاورزی از آب باران (دیم) استفاده می شود و فقط برخی از محصولات مانند برنج به آبیاری نیاز دارند.

۸) **ناحیه ی معتدل و نیمه خشک کوهستانی چه ویژگی هایی دارد؟** کوهستان های مرتفع ایران و کوهپایه های اطراف آنها را در بر می گیرد - در برخی ارتفاعات این ناحیه در هنگام زمستان برف زیادی می بارد و یخبندان های شدید به وجود می آید - زمستان های سرد و تابستان های معتدل دارد - این ناحیه با اینکه تقریباً ۹ ماه از سال بارش دارد ، در تابستان ها خشک است - در ارتفاعات این ناحیه جنگل ها و مراتعی سرسبز روئیده است

۹) **در ناحیه ی معتدل و نیمه خشک کوهستانی کشاورزی چگونه است؟** به دلیل بارش کافی در طی سال ، کشاورزان می توانند زراعت دیم نیز داشته باشند

۱۰) **ناحیه ی گرم و خشک ایران شامل کدام نواحی است؟** این ناحیه که شامل نواحی مرکزی ایران است تابستان های گرم و خشک دارد

۱۱) **خشکی ناحیه ی گرم و خشک ایران به چه دلیل است؟** به دلیل آن است که فقط در چند ماه از سال ، آن هم به مقدار کم باران می بارد . در بعضی از بخشی های این ناحیه ، بیابان هایی به وجود آمده است که ممکن است سال ها در آنجا باران نباریده باشد مانند بیابان لوت

۱۲) **در ناحیه ی گرم و خشک ایران اختلاف دمای شب و روز چگونه است؟** اختلاف دمای شب و روز زیاد است و تابستان ها هوا بسیار گرم می شود

۱۳) پوشش گیاهی ناحیه گرم و خشک داخلی ایران چگونه است؟ این ناحیه از نظر پوشش گیاهی فقیر است و تنها گیاهان خشکی پسند مانند درختان تاغ و گز و بوته های خاردار در آنجا قادر به رشد و نمو هستند

ص ۶۳

۱۴) ناحیه ی گرم و شرجی سواحل جنوب از کجا تا کجا کشیده شده است و آب و هوای آن چگونه است؟ این ناحیه در کناره های خلیج فارس و دریای عمان ، از جلگه خوزستان تا بندر چابهار کشیده شده است . به طور کلی مناطق جنوبی ایران تابستان های بسیار گرم و زمستان های ملایم دارد

۱۵) چرا ناحیه ی ساحلی جنوب ایران ، جزء نواحی خشک است؟ زیرا میزان بارندگی در این ناحیه بسیار کم است . اما چون به دلیل وجود دریا و تبخیر آب های آن نم هوا زیاد است ، حالت شرجی به وجود می آید

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی

- (۱) چه عاملی موجب شده که ایران تنوع زیادی در گونه های گیاهی و جانوری داشته باشد؟ شرایط جغرافیایی ایران
- (۲) مهم ترین عامل که موجب از بین رفتن یا در معرض خطر قرار گرفتن برخی از گونه های گیاهی و جانوری شده چیست؟ فعالیت های نادرست انسان ها
- (۳) ما در بهره برداری از طبیعت و رفع نیازهای خودمان چگونه باید عمل کنیم؟ باید طوری برنامه ریزی و عمل کنیم که کمترین آسیب به محیط وارد شود.
- (۴) نابود شدن درختان جنگل چه نتایجی دارد؟ وقتی درختان جنگلی در یک ناحیه نابود می شوند، جانورانی نیز که غذایشان را در این جنگل ها به دست می آورند، از بین می روند و تعادل طبیعت به هم می خورد
- (۵) چرا زیستگاه ها تخریب می شوند؟ فعالیت های نادرست انسان - از بین بردن جنگل ها و مراتع بدون برنامه ریزی و تفکر - شکار بیش از حد و صید بی رویه جانوران - تولید زباله توسط انسان - گاز های سمی که از اتومبیل ها یا کارخانه ها به هوا و آب وارد می شوند یا سم هایی که در آفت کش های کشاورزی وجود دارد

- (۶) شکار بیش از حد و صید بی رویه جانوران چه پیامدی به دنبال دارد؟ شکار بیش از حد و صید بی رویه باعث کاهش بعضی گونه های جانوری شده است. وقتی شکارچیان برای تفریح یا استفاده از پوست، شاخ ها و استخوان، به حیوانی حمله می کنند به تدریج نسل این گونه رو به کاهش می گذارد یا در خطر انقراض قرار می گیرد
- نکته:** یکی از چیزهایی که حیات زیستگاه ها را تهدید می کند، زباله است.
- (۷) چرا زباله حیات زیستگاه ها را تهدید می کند؟ زیرا بسیاری از زباله هایی که ما تولید می کنیم، زیان آورند و سال های زیاد در محیط باقی می مانند

۸) **مهم ترین دلایل حفاظت از زیستگاه ها را نام ببرید؟** سپاسگزاری از نعمت های خداوند - لذت بردن از زیبایی ها و تفکر در آفرینش - حق حیات - وابستگی موجودات زنده به یکدیگر - فواید گیاهان و جانوران

۹) **یکی از راه های شکر گزاری از نعمت های الهی چیست؟** این است که رابطه ی درست و صحیح با طبیعت داشته باشیم .

۱۰) **آیا انسان تنها موجودی است که حق حیات دارد؟ توضیح دهید؟** خیر - انسان تنها موجود زنده ی روی زمین نیست ، سایر موجودات زنده نیز حق حیات دارند و مثل انسان ، مخلوق خداوند هستند .

۱۱) **انسان ها تا چه حدی می توانند از طبیعت استفاده کنند؟** انسان ها می توانند فقط در حدی که نیازهایشان را بر آورده کنند ، از طبیعت بهره برداری کنند و حق ندارند به دلیل زیاده روی در مصرف یا سودجویی ، گیاهان یا حیوانات را نابود کنند .

نکته: همه ی موجودات زنده برای ادامه ی زندگی به یکدیگر وابسته هستند. یکی از وابستگی ها، زنجیره ی غذایی است

۱۲) **وقتی برخی گونه ای یک زیستگاه نابود می شود چه مشکلی ایجاد میشود؟** غذای برخی گونه ای دیگر کم می شود و آن گونه نیز شروع به کاهش می کند ، در نتیجه تعادل زندگی در آنجا به هم می خورد .

۱۳) **گیاهان و جانوران چه فوایدی برای انسان دارند؟** بعضی از جانوران و گیاهان منابع غذایی برای انسان هستند . بعضی از گیاهان خاصیت دارویی دارند و برای درمان بیماری ها استفاده می شوند

۱۴) **مهم ترین وظیفه ی سازمان حفاظت از محیط زیست چیست؟** مهم ترین وظیفه ی آن حفاظت از محیط زیست ، مراقبت از زیستگاه های طبیعی کشور و جلوگیری از تخریب و آلودگی آنها است .

نکته: یکی از مشاغل مهم در سازمان حفاظت از محیط زیست محیط بانی است

۱۵) **وظایف محیط بان ها چیست؟** محیط بان ها مسئول اجرای قوانین و مقررات محیط زیست در یک منطقه هستند - محیط بان ها از منطقه ی تحت نظارت خود ، بازدید می کنند و کلیه رویدادها یا فعالیت هایی را که موجب تخریب محیط زیست می شوند را شناسایی می کنند.

۱۶) **محیط بان ها چه مواردی را به سازمان حفاظت از محیط زیست گزارش می دهند؟** آنها ممکن است قطع درختان ، بوته کنی ، شکار غیر قانونی ، روشن کردن آتش ، آلودگی های محیط زیستی یا سیل و طغیان رودخانه را در یک مکان مشاهده کنند و به سازمان گزارش دهند

ص ۲۰

نکته: حفاظت از محیط زیست فقط مخصوص سازمان حفاظت از محیط زیست نیست، بلکه وظیفه ی همه ی ما است

۱۷) **بعضی از کارهایی که شما می توانید برای حفاظت از محیط زیست انجام دهید را نام ببرید؟** هرگز گل ها را نچینید . گل های وحشی را در مسیر راه ها و جاده ها لگد مال نکنید - در محل زندگی خودتان درخت و گل بکارید تا زیستگاه طبیعی کوچکی برای حیوانات درست کنید - ته مانده ی سفره را با حفظ نظافت در گوشه ای از بالکن یا باغچه بریزیم تا به تغذیه ی پرندگان کمک کرده باشیم - تصمیم بگیریم حیوانات خشک شده یا وسایل تزئینی که از اعضای بدن حیوانات درست شده (مثل عاج فیل) نخریم .

ص ۲۱

۱۸) **منطقه ی حفاظت شده به چه مناطقی گفته می شود؟** سازمان حفاظت محیط زیست ، برخی از مناطق کشور را که در آنجا حفظ و تکثیر نسل جانوران یا گیاهان اهمیت خاصی دارد ، به عنوان منطقه ی حفاظت شده اعلام می کند . این منطقه ممکن است جنگل یا مرتع یا دشت و کوهستان باشد .

۱۹) **چند منطقه حفاظت شده ی کشورمان را نام ببرید؟** منطقه ی جنگل های حرا در آب های خلیج فارس و دشت ارژن در فارس و آسترانکوه در لرستان .
۲۰) **در منطقه ی حفاظت شده چه مقرراتی وجود دارد؟** شکار و صید یا قطع درختان و از بین بردن گیاهان در این منطقه ممنوع است

۲۱ اصل ۵۰ قانون اساسی در مورد چیست؟ در جمهوری اسلامی ایران، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل های بعد باید در آن حیات رو به رشدی داشته باشند، وظیفه ی عمومی تلقی می گردد

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی